

(Bathaia και κατά διαφόρους γραφάς Bathaia, Bathala, Basian, Baian) μείναντος μόνου ἐν ταῖς πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ Δὸν χώραις, τὸ πολυάριθμον τῶν Χαζάρων ἔθνος ἐξεληθὸν τῆς Βερζυλίας, χώρας κειμένης πλησίον τῆς Σαρμκτίας, ἐκυρίευσεν πάσας τὰς πρὸς Ἀνατολὰς τοῦ ποταμοῦ Δὸν χώρας μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Ὁ Βατβάγιας, ἡγεμὸν τῆς πρώτης Βουλγαρίας, ἠναγκάσθη ἔκτοτε νὰ πληρώνη αὐτοῖς φόρον».

Ὅποῖός τις ἄρα ἦν ὁ τόπος οὗτος τῆς Βερζυλίας; εἶναι πιθανῶς γειτνιαζουσά τις τῷ Βόλγα χώρα, ἧς ἡ πρωτεύουσα ὠνομάζετο Βερσιλιέ κειμένη πρὸς Βορρᾶν τοῦ Δερμπένδ (1) ἐνθα ὁ Νουσχιρεβάν συνῆψεν οἰκογενειακὴν τινα συμμαχίαν μετὰ τοῦ βασιλέως τῶν Τούρκων (Χαζάρων). Ἐκτὸς τούτου ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ ἐκΧορένης Μωῦστέως συγγραφείσῃ Γεωγραφίᾳ οἱ Βαρσιλιανοὶ συγκαταριθμοῦνται μετὰ τῶν λαῶν τῶν κατοικούντων τὴν Σαρματίαν, ὁ δὲ ποταμὸς Ἐθιλ (Βόλγας) διαιρεῖται εἰς ἑβδόμηκοντα βραχίονας ὑπερασπίζοντας τὸ ἔθνος τῶν Βαρσιλιανῶν. Ἄλλαχοῦ ἀναγινώσκει τις ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι: Ὁ βασιλεὺς τοῦ Βορρᾶ ἢ ὁ Χαγκάν ἐστὶν ὁ ἡγεμὸν τῶν Χαζάρων ἢ βασίλισσα ἢ ἡ Χατοὺμ σύζυγος τοῦ Χαγκάν κατὰγεται ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν Βαρσιλιανῶν κτλ.» Τοὺς Χαζάρους ἀνευρίσκει τις πολλοὺς αἰῶνας βραδύτερον ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ παρὰ τὸν Βόλγαν χώρᾳ. Αἱ πρὸς βορρᾶν τῆς Κασπίας θαλάσσης χώραι διακρίνονται ἐνίοτε ὑπὸ τὸ ὄνομα Χαζάρ (Khazir) ὑπὸ τῶν Ἀνατολικῶν Γεωγράφων (2) Ὁ Mirkhond ἐν τῇ μὴ ἠώδει ἱστορίᾳ ἦν ἀποδίδει εἰς τοὺς Χαζάρους λέγει ὅτι ἐπὶ τοῦ Βόλγα ἐκτίσθη ὑπὸ τοῦ Χοζάρου, ἐβδόμου υἱοῦ τοῦ Ἰάφεθ, πόλις

(1) Ὁ κ. Hommaire de Hell ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ *Voyage dans la Russie Méridionale* συνταυτίζει, ἄγνωστον καὶ στηριζόμενος, τὴν Βερζυλίαν μετὰ τῆς Λιθουανίας καὶ θεωρεῖ τοὺς Χαζάρους ὡς λαὸν Σλαβικόν. Τὸ καθ' ἡμᾶς ἡ Βερζυλία ἐρεῖται νὰ κῆται ἀνατολικώτερον ἔτι.— Σ.Σ.

(2) Ὁ Ouseley ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ *Epitome of the ancient history of Persia*, P. 27.— Σ.Σ.